

# Over de hindoeïsering van homeopathie en seks met kerstmis: quackometrics!

C.N.M. Renckens

**Wie vindt dat het er in ons land slecht voor staat met al die tolerantie jegens kwakzalvers, de opstelling van de ziektekostenverzekeraars, de begripvolle houding van de KNMG (gelukkig minder dan vroeger), de inertie van de Inspectie en de gevoeligheid van onze Kamerleden voor pro-alternatieve lobby's, die moet maar eens naar Engeland kijken.**

Lijkt het in ons land toch wel ondenkbaar dat de Natuurstichting van prinses Irene overheidssubsidie zou krijgen om een goede registratie van betrouwbare alternieuten in het leven te roepen, de Britten zitten er niet mee. Daar heeft de door Prins Charles, een man die door sommigen voor intellectueel wordt aangezien (maar niet door David Colquhoun), opgerichte *Foundation for Integrated Health* met subsidie van het *Ministry of Health* een raad opgericht die een register van erkende kwakzalvers gaat instellen. Ingeschrevenen zouden een keurmerk mogen voeren en dat zou hen geen windeieren leggen.

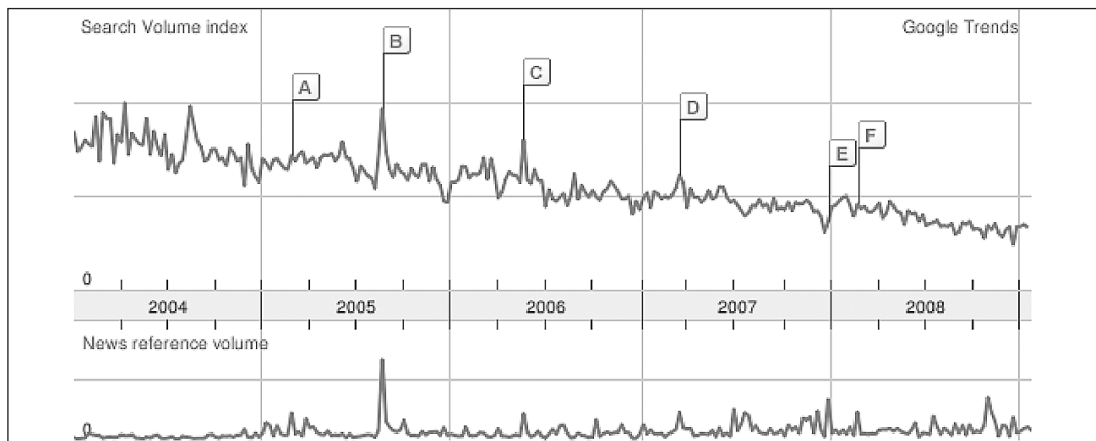


Z.K.H. prins Charles bezoekt een homeopathiefabriek

Het is overigens helemaal niet zo ondenkbaar dat ook ons land als uitvloeisel van de BTW-discussie in de Tweede Kamer straks ook een register van erkende kwakzalvers zal kennen. Lees Lewis' stuk als kennismaking met zijn vrijmoedig taalgebruik en plezierige stijl.

De Quackometer is een vrij jonge website die wordt gedragen door de Brit Andy Lewis, een nucleair geneeskundige, die op briljante en heerlijk scherpe wijze allerlei varianten van de alternatieve geneeskunde en haar fellowtravelers aanvalt en dat doet in eloquente stijl. Zijn site, die recent van provider moest veranderen omdat zijn eerdere te bang werd voor juridische problemen, is vernoemd naar een 'machine' die hij ontwierp en waarin op geautomatiseerde wijze kan worden beoordeeld of een website die geneeskundige claims heeft afkomstig is van kwakzalvers. De methode heet 'quackometrics' en de bedenker ervan realiseert zich de beperkingen terdege, want ook als een bepaalde site geen verdachte indicatoren bevat, dan nog kan er wel degelijk sprake zijn van ernstige kwakzalverij. Als er in zo'n geval geen Canards worden toegekend (vergelijkbaar met de Michelinsterren, kan van een tot tien), dan verschijnt er wel steeds een waarschuwendende zin met de oproep altijd op je qui vive te blijven. Dat is ook wel nodig, want bij het nemen van de proef op de som, waarbij ik de sites van notoire kwakzalvers als Robert Gorter, Michael Maes en Matthias Rath intoetste verscheen slechts bij Rath één Canard, terwijl op de andere twee sites weinig scheen aan te merken. Deze teleurstellende ervaring is niet uniek en Lewis realiseert zich dat ook en houdt zich dan ook aanbevolen voor suggesties om tot verbetering van zijn machine te komen. Mogelijk zou het kunnen samenhangen, zo liet hij ons weten, met het feit dat de Quackometer slecht is in Nederlands. Inmiddels wordt er gewerkt aan een Nederlandse versie en onze

Kritiek op dit plan kwam van Edzard Ernst in het *BMJ* (2009;338:b331), maar welsprekender dan Andy Lewis kon niemand dat verwoorden. Wij plukten van diens aanbevelenswaardige website *The Quackometer* zijn onvertaald gelaten stuk (zie pagina 29) over dit onheilzame plan en de problemen die daarbij al zijn gerezen.



Curve 1

Vereniging vond een vrijwilliger, die Lewis gaat assisteren bij de vertaling!

Ook bespreekt Lewis allerlei nieuwtjes en ontwikkelingen op het gebied der kwakzalverij. Soms komt uw dienaar daarin onverwacht gegevens tegen die een eerder moeilijk hard te maken indruk nog eens bevestigen. Zo bestaat bij mij al jaren de indruk dat de homeopathie ernstig op zijn retour is. Het ledental van de VNAN is al jaren dalende en bedraagt thans nog slechts 286 tegen 530 in de hoogtijdagen rond 1993. De opleiding tot homeopathisch arts trekt nog nauwelijks cursisten en ondanks het feit dat het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen met regelmaat 'indicaties' toekent aan geregistreerde homeopathica lijkt de omzet ervan te stagneren. Natuurlijk blijven homeopaten als ex-VHAN voorzitter Christien Klein de grootst mogelijke onzin beweren, zoals recent in het perfide *Gezondheidsnieuws* (bekend van de Kackadorisnominatie 2008) van januari 2009, waarin Toine de Graaf (ook al geen onbekende van onze Vereniging) een stuk schreef over kinderwens en daarin Klein alsmede *De Kleine Dokter* van Alfred Vogel uitgebreid citeerde. Volgens de laatste zijn wisselbaden goed voor de doorbloeding van het onderlijf en kunnen Hyperisan, Aesculaforce en Urticalcin de 'hormoonproductie' verhogen. Klein beweert zelfs dat mannen met te weinig zaadcellen baat kunnen hebben bij homeopathie. En vrouwen hoeven ook niet te wanhopig, want 'de hormonale balans kan worden hersteld' met Pulsatilla en Sepia. Dat wist u vast nog niet en als er sprake is van herhaalde miskramen, dan 'komt een middel als Sabina in beeld'. In de literatuur, aldus Klein, worden ook 'Natrium muriaticum en Natrium carbonicum' genoemd.

Om nog maar te zwijgen over wat men in de Peruaanse Andes niet aan ingrediënten heeft ontdekt om de geslachtsklieren te stimuleren. Deze

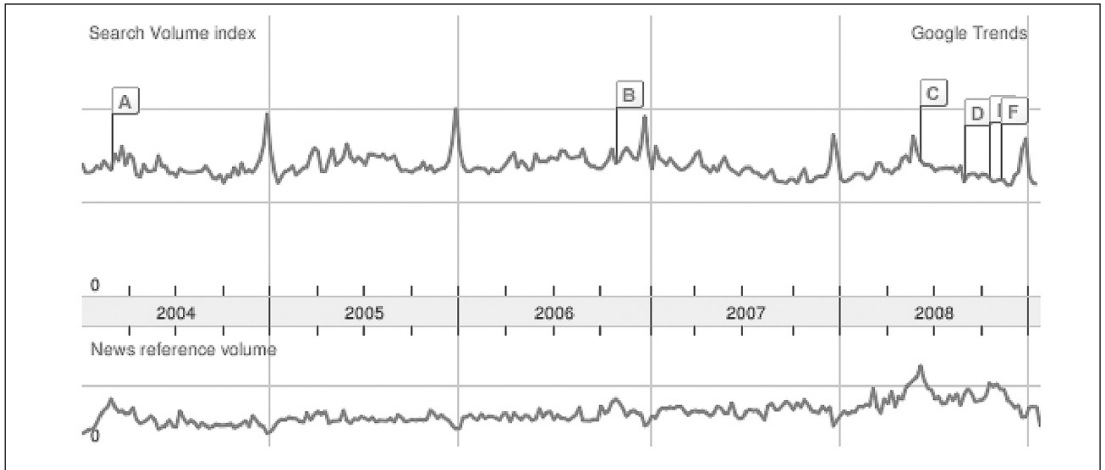


C. Klein

laatste vondst lijkt van Toine de Graaf zelf afkomstig en is, geloof ik, geen homeopathie.

Maar dit soort homeopathische wartaal begint uitzondering te worden, die je nog wel in gesponsorde bladen kan tegenkomen, maar duidelijk is dat firma's als VSM en Biohorma (Vogel) al jaren stiekem bezig zijn de bakens te verzetten. In hun reclame-uitingen is het veel meer 'de natuur' en vitamine C (Vogel) en de 'pure lijfkracht'(VSM) die aangeropen worden dan dat het toverwoord homeopathie nog wordt ingezet. Ook op de websites van de firma's is het aandeel van de homeopathie op zijn retour. Men verstaat daar de tekenen des tijds kennelijk net zo als ondergetekende. Harde omzetcijfers zijn mij echter niet bekend.

Lewis onderzocht op een wel zeer moderne wijze of de aandacht voor de homeopathie inderdaad aan het verslappen is en hij deed dat met een functie van Google. In die zoekmachine is tegenwoordig te onderzoeken hoe vaak naar een bepaalde term is gezocht en dat getal blijkt een betrouwbare voorspeller van trends te zijn. Zo is goed komen vast te staan dat al twee weken voordat het aantal gevallen van bijvoorbeeld griep in officiële registraties stijgt er een vergelijkbare toename is van het aantal zoekopdrachten in Google met het woord 'griep'. Lewis kwam op de originele gedachte om te onderzoeken hoe dat met de term 'homeopathie' zou zitten. Zie curve 1.



Curve 2

Het aantal keren dat naar homeopathie werd gezocht daalde tussen 2004 en 2008 met maar liefst 40%. En Lewis schrijft: 'If the trend continues, there will be no Google searches for homeopathy sometime around 2011-2012. Does homeopathy have two to three years left? Even if the trend is true, surely it must bottom out as we are left with a rump of True Believers. I am quite sure that homeopathy's greatest threat is that people will find out what it is – magical witchcraft. Is the Internet allowing people to see through the homeopathic propaganda? All very tantalising.'

De curve betreft algemene nieuwsitems en is ongeveer constant. De zoekmachine biedt nog veel meer mogelijkheden en zo blijkt de belangstelling voor homeopathie in het Franstalige gebied wel stabiel. Artsen schrijven het daar nog veel voor, er is een grote homeopathische industrie en er ontbreekt een krachtige sceptische organisatie. Een kaartje met een indicatie hoe de belangstelling voor homeopathie over de wereld verdeeld is toont ook verrassende informatie. Aan de top staat India – Lewis spreekt al van hindoeïsering der homeopathie

– gevolgd door Pakistan. De VS en Europa zitten veel lager en op vergelijkbaar niveau, terwijl Engeland daar weer boven zit. De ondeugende quackometer Lewis keek ook nog even hoe de frequentie is van zoekacties met het woord 'sex' en dan verschijnt curve 2.

Commentaar van Lewis: 'Interest in sex appears to be pretty steady (with some surprising uplift at Christmas again).'

Het internet is vergeven van 'quacky websites', van onbetrouwbare gezondheidsclaims en oplichters. Wat een troost dat wij ook met een enkele muisklik geestverwanten kunnen vinden op datzelfde internet! En wat een troost dat dat mensen zijn met scherpe pen, goed geïnformeerd en niet zelden werkend in een klimaat waarmee vergeleken ons land een baken van Verlichting lijkt. Zet de Quackometer onder uw favorieten en misschien heeft er zelfs iemand zin Lewis met het aanscherpen van het discriminerend vermogen van de Quackometer te helpen. Want die mag niet verloren gaan. [www.quackometer.com](http://www.quackometer.com). ●

## Ofquack's 'Kitemark' is Deflated



I understand from little dickie birds that the newly launched Complementary and Natural Healthcare Council (CNHC), or Ofquack to give it its official title, has been seeing a few lawyers' letters flying backwards and forwards between itself and other organisations.

The CNHC was set up by the Prince's Foundation for Integrated Health and the Department of Health to form a voluntary register for quacks, charlatans, mountebanks and other hawkers of dubious medical practices, so that the public can have 'confidence' in them with a government approved stamp. Maggie Dunn, co-Chair of the CNHC, believes "there are going to be a significant commercial advantages to signing up". No doubt, Maggie.

Criticism of the new body has been widespread with commentaries in the Economist and the FT. As the Oxfordshire MP Evan Harris was reported to have said in an article in the Guardian (False Assurances): 'This register is an attempt to give legitimacy to a business model founded on deceiving the public with pseudo-scientific and misleading health claims.'

One way Ofquack was going to allow its registrants to differentiate themselves from unregistered and obviously 'bad' quacks was by allowing its members to display a 'kitemark'. Their home page said: 'Our key function is to enhance public protection, by setting standards for registration with CNHC. We anticipate that obtaining the CNHC "kitemark" will swiftly be recognised as the hallmark of quality for the sector.' In an interview with the Foundation for Integrated Health, Maggie Dunn said: 'Complementary healthcare practitioners have been working in some cases for a couple of decades to get here. They don't want just another register. They want a proper regulator who can offer a kitemark and a gold standard.' Members will be able to proudly display their 'Kitemark'. 'When you register you will be sent a certificate, incorporating the CNHC kitemark, for public display, showing the details of your entry on the CNHC Register. You will also be able to use the kitemark in your publicity materials. People will also be able to search the Register online to check that you are registered.'

Now, the only problem is that the only organisation that is allowed to award kitemarks is the British Standards Institute. They say: 'The Kitemark® is the world's premier symbol of trust, integrity and quality. Manufacturers having this associated with their product or service will reassure customers and specifiers alike that they have satisfied the most rigorous of quality processes.'

And it looks like a number of troublemakers have let the BSI know how the CNHC are using their registered trademark. A comment from 'zeno' on a recent thread of mine (Ofquack's Toothless Squawk) reports that the BSI have taken action: "'Thank you for your enquiry and your concern for Kitemark. Please be assured that we take the protection of our trademark extremely seriously and all potential mis-usage is reported to our Group Legal department where we have a team specialised in Intellectual Property and its protection. The legal team have been in contact with CNHC about their use of Kitemark and the Co-Chair of this organisation has assured us that they did not intend to mis-use Kitemark, have issued sincere apologies and have committed to put this in writing along with a commitment not to use the word again. (...) If you re-visit the links you should see that they have removed reference to Kitemark. Naturally should CNHC be interested in commissioning a standard and a Kitemark scheme then BSI would be only too happy to discuss this with them. Thank once again for your query and I hope that this clarifies the situation and our action.'

The CNHC have rapidly updated their web site to remove all traces of their fledgling 'kitemark'. I find it rather remarkable that the CNHC, after taking years to get set up, has got such basic things wrong. I do think this rather supports my view that Ofquack is nothing but a thin veneer of so-called regulation being applied to dubious practices to keep both Prince Charles happy and to allow the government to say they are 'getting tough' on quacks. The result is nothing but an official rubber stamp on a deluded trade that does nothing to protect people from the absurdity of alternative medicine. And one can only speculate what extra costs have now been incurred. How much printed material and certificates will have to be reworked?

*Andy Lewis op de Quackometer,  
gepost op 4 februari 2009.*